

KATHERINE PANCOL

De trage wals van de schildpadden

ROMAN

*Vertaald door Marc Vingerhoedt
en Anne van der Straaten*

 MANTEAU

‘Het is vreselijk in een tijd te leven waarin het woord
sentiment meteen het woord sentimentalisme oproept.

Toch zal affectiviteit ooit worden erkend als het
grootste van alle gevoelens en komt er een eind aan
de suprematie van het intellect.’

ROMAIN GARY

Eerste DEEL

‘Ik kom een pakket afhalen’, zei Joséphine Cortès aan het loket van het postkantoor aan de Rue de Longchamp, in het zestiende arrondissement van Parijs.

‘Frankrijk of buitenland?’

‘Ik weet het niet.’

‘Op welke naam?’

‘Joséphine Cortès... C.O.R.T.È.S...’

‘Hebt u het afhaalbericht?’

Joséphine Cortès liet het gele formulier met ‘U hebt een pakket ontvangen’ zien.

‘Identiteitsbewijs?’ vroeg de postbeambte op vermoeide toon. Het was een geblondeerde vrouw met een fletse gelaatskleur die onverschillig met haar ogen zat te knipperen.

Joséphine haalde haar identiteitskaart tevoorschijn en schoof deze onder de neus van de vrouw die met haar collega een gesprek was begonnen over een nieuw dieet met rode kool en rammenas. De beambte greep de kaart, tilde een bil op en daarna de tweede, liet zich voorzichtig van haar kruk glijden en wreef over haar rug.

Ze waggelde een gang in en verdween. De zwarte minutenwijzer schoof verder over de witte wijzerplaat van de klok. Joséphine glimlachte gegeneerd bij het zien van de groeiende rij achter haar.

Het is niet mijn schuld dat het pakket op een plek is bewaard waar het niet meer te vinden is, leek ze zich te verontschuldigen terwijl ze zich kleinmaakte. Het is niet mijn schuld dat het eerst naar Courbevoie is gegaan voordat het hiernaartoe kwam.

En trouwens, van wie kon het komen? Misschien van Shirley, uit Engeland? Maar die kent mijn nieuwe adres. Het zou echt iets voor Shirley zijn om me die beroemde thee te sturen die ze koopt bij Fortnum & Mason, en een plumpudding en gevoerde sokken zodat ik kan werken zonder koude voeten te krijgen. Shirley zegt altijd dat liefde niet bestaat zonder liefdevolle attenties. Liefde zonder attenties, zei ze dan, is als de zee zonder zout, een wulk zonder mayonaise of lelietjes-van-dalen zonder klokjes. Ze miste Shirley. Die woonde nu met haar zoon Gary in Londen.

De vrouw kwam terug met een pakket ter grootte van een schoenendoos.

‘Spaart u postzegels?’ vroeg ze aan Joséphine terwijl ze zich weer op haar kruk hees, die piepte onder haar gewicht.

‘Nee.’

‘Ik wel. En ik kan u zeggen dat ze schitterend zijn!’

Knipperend met haar ogen bekeek ze ze nog eens goed, waarna ze het pakket naar Joséphine schoof die op het grove papier waarmee het was ingepakt haar naam en haar oude adres in Courbevoie ontcijferde. Het al even grove bindtouw rafelde zodat beide uiteinden kwastjes vormden die smerig waren geworden van het lange verblijf op de schappen van het postkantoor.

‘Ik kon het niet meer vinden omdat u bent verhuisd. Het komt van ver. Uit Kenia. Dat pakket heeft een heel end afgelegd! En u ook...’

Dat laatste was er op sarcastische toon aan toegevoegd en Joséphine kreeg een kleur. Ze mompelde een onverstaanbaar excuus. Dat ze was verhuisd kwam echt niet omdat ze niet meer van haar banlieue hield, olala! nee, ze hield van Courbevoie, haar oude buurt, haar appartement, het balkon met de verroeste balustrade en om de waarheid te zeggen, hield ze helemaal niet van haar nieuwe adres, ze voelde zich er vreemd, niet op haar plaats. Nee, ze was verhuisd omdat haar oudste dochter Hortense het vreselijk vond om in de banlieue te wonen. En als Hortense iets in haar hoofd had, dan zat er niets anders op dan het uit te voeren, anders was ernstige minachting je deel. Dankzij het geld dat

Joséphine had verdiend met de auteursrechten van haar roman, *De nederigheid van een koningin*, en dankzij een stevige lening bij de bank, had ze een mooi appartement in een goede buurt kunnen kopen. Avenue Raphaël, dicht bij het Château de la Muette. Aan het einde van de Rue de Passy met zijn luxeboetieks, aan de rand van het Bois de Boulogne. Op de grens van de stad en het groen, had de man van het makelaarskantoor nadrukkelijk gezegd. Hortense was Joséphine om de hals gevlogen en had uitgeroepen: ‘Merci, mijn lieve moedertje, dankzij jou word ik nu een echte Parisienne!’

‘Als het alleen aan mij had gelegen, was ik in Courbevoie gebleven’, mompelde Joséphine confuus, en ze voelde haar oorleltjes gloeien.

Weer wat nieuws, vroeger kleurde ik nooit zo snel. Vroeger was ik op mijn plek, ook al voelde ik me er niet altijd goed, het was mijn plek.

‘Goed... En de postzegels? Wilt u ze houden?’

‘Ik ben bang dat de verpakking stukgaat als ik ze er afknip...’

‘Geen punt, hoor!’

‘Als u wilt, kan ik ze u wel komen brengen...’

‘Maar ik zeg u toch dat het geen punt is! Ik zei het zomaar, omdat ik ze op dat moment mooi vond... maar ik ben ze alweer vergeten!’

Ze richtte haar blik al op de volgende in de rij en ostentatief negeerde ze Joséphine die haar identiteitskaart weer in haar tas stopte, plaatsmaakte voor de volgende en het postkantoor verliet.

Joséphine Cortès was verlegen, in tegenstelling tot haar moeder en haar zuster die met een blik of een glimlach iedereen voor zich innamen of naar hun pijpen lieten dansen. Op de een of andere manier wist ze zich onzichtbaar te maken, zich ervoor te excuseren dat ze bestond en vaak kreeg ze een kleur of begon ze te stotteren. Even had ze gedacht dat het succes haar zou helpen meer zelfvertrouwen te krijgen. Haar roman *De nederigheid van een koningin* was een jaar na verschijning nog steeds niet verdwenen uit de top tien van bestverkochte boeken. Het geld had

haar echter totaal geen zelfverzekerdheid gegeven. Op de lange duur begon ze het zelfs vreselijk te vinden. Het had haar leven en haar relatie met anderen veranderd. Het enige wat niet was veranderd, was haar verhouding tot zichzelf, dacht ze zuchtend, ondertussen zoekend naar een café waar ze kon gaan zitten om het geheimzinnige pakket te openen.

Het moet toch mogelijk zijn om niet te denken aan dat geld. Geld kan het leven een stuk aangenamer maken, maar als je veel geld hebt, heb je ook ineens een hoop zorgen. Waar moet je het beleggen? Tegen welke rente? Wie gaat zich ermee bezighouden? Ik in ieder geval niet, mopperde Joséphine, die bij een oversteekplaats de straat overging en maar net een motor wist te ontwijken. Ze had haar bankier, meneer Faugeron, gevraagd het voor haar te beheren en haar elke maand een bepaald bedrag over te maken. Een bedrag dat ze voldoende achtte om van te leven, om belasting van te betalen, een nieuwe auto te kopen en het schoolgeld en de verblijfskosten te betalen van Hortense in Londen. Hortense wist hoe ze met geld moest omgaan. Die zou niet duizelig zijn geworden bij het zien van de bankafschriften. Joséphine had zich erbij neergelegd: haar oudste dochter wist zich met haar zeventien jaar beter te redden dan zij op haar drieënveertigste.

Het was eind november en het werd al donker in de stad. Een stevig windje ontdeed de bomen van hun laatste bladeren die in een roodbruine wals naar de grond dwarrelden. De voorbijgangers liepen voorovergebogen uit angst dat een windstoot hen in het gezicht zou striemen. Joséphine zette de kraag van haar jas op en keek op haar horloge. Om zeven uur had ze met Luca afgesproken op de Place du Trocadéro in Brasserie Le Coq.

Ze bekeek het pakket. De naam van de afzender stond er niet op. Zou Mylène het hebben gestuurd? Of meneer Wei?

Ze liep via de Avenue Poincaré de Place du Trocadéro op en ging de brasserie binnen. Nog ruim een uur wachten voordat Luca zou komen. Sinds ze verhuisd was, spraken ze altijd af in deze brasserie. Dat wilde Joséphine graag. Een manier voor haar om zich haar nieuwe buurt eigen te maken. Ze hield ervan

gewoontes op te bouwen. 'Ik vind deze plek te burgerlijk en te toeristisch', had Luca op matte toon gezegd. 'Het café heeft geen eigen sfeer, maar als je het graag wilt...' In de ogen van de mensen kun je altijd zien of ze triest of gelukkig zijn. Je oogopslag kun je niet verhullen. Luca keek droevig uit zijn ogen. Zelfs als hij lachte.

Ze duwde de glazen deur open en zocht een lege tafel. Ze vond er een en installeerde zich. Niemand keek naar haar en ze voelde zich opgelucht. Was ze wellicht een echte Parisienne aan het worden? Even bracht ze haar hand naar de hoed gemaakt van amandelgroene tricot die ze de week ervoor had gekocht, wilde hem afzetten maar bedacht zich en hield hem op. Als ze hem af zou zetten, zou haar haar in de war raken en ze durfde het hier niet te kammen. Het gaf geen pas in het openbaar je haar te doen. Dat was een principe van haar moeder. Ze glimlachte. Hoewel ze haar moeder niet meer zag, droeg ze haar nog wel met zich mee. De amandelgroene harmonicahoed van gebreide stof zag eruit als drie opgeblazen banden met erbovenop een pannenkoek van ribfluweel bekroond met een stug flanellen steeltje als op de traditionele alpinopet. Ze had het hoofddeksel in de etalage van een boetiek gezien, in de Rue des Francs-Bourgeois in de Marais. Ze was de winkel binnengegaan, had de prijs gevraagd en de hoed gepast. Hij gaf haar een ondeugende uitstraling, een vrije vrouw met een wipneus. Hij verzachtte haar bruine ogen met een gouden glans, nam de aandacht weg van haar ronde wangen en maakte haar gestalte slanker. Met deze hoed schiep ze een persoonlijkheid voor zichzelf. De vorige dag had ze een gesprek gehad met de klassenlerares van Zoé, mevrouw Berthier, om te praten over haar jongste dochter, over haar verandering van school en haar aanpassingsvermogen. Aan het einde van het onderhoud had mevrouw Berthier haar jas aangetrokken en een amandelgroene hoed opgezet met drie dikke plooiën erin.

'Ik heb dezelfde', had Joséphine gezegd. 'Ik heb hem niet opgezet, ik durfde niet.'

'Dat had u wel moeten doen! Hij houdt nog warm ook en lijkt helemaal niet op wat je gewoonlijk ziet. Je ziet hem al van verre!'

‘Hebt u hem in de Rue des Francs-Bourgeois gekocht?’

‘Ja. In een boetiekje.’

‘Ik ook. Wat toevallig!’

Het feit dat ze hetzelfde hoofddekseel hadden had hen dichterbij elkaar gebracht dan het lange gesprek over Zoé. Ze waren tegelijk de school uitgegaan en al pratend waren ze dezelfde kant op gelopen.

‘U komt uit Courbevoie, zei Zoé me?’

‘Daar heb ik bijna vijftien jaar gewoond. Ik had het er naar mijn zin. Ook al waren er best problemen...’

‘Hier komen de problemen niet van de kinderen, maar van de ouders!’

Joséphine had haar verbaasd aangekeken.

‘Allemaal denken ze een genie te hebben gebaard en verwijten ze ons dat we de Pythagoras of Chateaubriand die in hun kind sluimert niet ontdekken. Ze overladden hen met bijlessen, pianolessen, tennislessen, vakanties in het buitenland op chique scholen en de uitgeputte kinderen vallen in de klas in slaap of reageren of je hun knechtje bent...’

‘Echt waar?’

‘En wanneer je tracht de ouders eraan te herinneren dat het nog maar kinderen zijn, reageren ze hooghartig, de andere misschien wel maar die van hen beslist niet! Mozart was zeven toen hij zijn *Kleine Nachtmuziek* schreef – een slaapverwekkend deuntje, onder ons gezegd en gezwogen – en hun nageslacht, dat was Mozart-niveau! Gisteren had ik nog een aanvaring met een vader, een bankier behangen met diploma’s en decoraties, die zich erover beklaagde dat zijn zoon gemiddeld slechts veertien op twintig had gehaald. Nou, nou! Hij zit in dezelfde groep als Zoé... Ik heb hem duidelijk gemaakt dat dat al goed was, en hij keek me aan of ik hem had beledigd. Zijn zoon! Zijn bloedeigen kind! Maar een veertien gemiddeld! Ik rook de napalm in zijn adem. Weet u, het is gevaarlijk om lerares te zijn tegenwoordig. Voor de kinderen ben ik niet bang, maar wel voor de ouders.’

Ze was in lachen uitgebarsten en had een klap op haar hoed gegeven zodat de wind hem niet van haar hoofd zou blazen.

Voor Roman

Oorspronkelijke titel: *La Valse lente des tortues*

Copyright © 2008 Katherine Pancol

© 2011, 2026 Nederlandse vertaling Manteau / Standaard Uitgeverij nv,
Franklin Rooseveltplaats 12, B-2060 Antwerpen, en Marc Vingerhoedt en
Anne van der Straaten

www.standaarduitgeverij.be

info@standaarduitgeverij.be

Vertegenwoordiging in Nederland:

New Book Collective, Utrecht

www.newbookcollective.com

*Deze uitgave is een herdruk van de oorspronkelijke editie verschenen bij
Manteau in januari 2012.*

Eerste druk deze uitgave: oktober 2026

Vertaling: Marc Vingerhoedt en Anne van der Straaten

Omslagontwerp: de bosvyver

Foto achterplat: Sylvie Lancrenon

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op welke wijze ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Niets uit dit boek mag op enigerlei wijze worden gebruikt of gereproduceerd voor het trainen van kunstmatige-intelligentietechnologieën of -systemen. Dit werk mag niet worden gebruikt voor tekst- en datamining (artikel 4, lid 3 Richtlijn (EU) 2019/790).

Ondanks alle zorg die aan de samenstelling van de uitgave werd besteed, kan de redactie of de auteur noch de uitgever aansprakelijkheid aanvaarden voor eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit enige fout die in deze publicatie zou kunnen voorkomen.

ISBN 978 90 223 4289 3

D/2026/0034/295

NUR 302